

Asia

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus
U 59/2021 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission osana 55-valmiuspakettia antamaa uusiutuvan energian direktiivin muuttamista koskevaa ehdotusta (KOM(2021) 557 lopullinen, jäljempänä myös ”direktiiviehdotus”) on käsitelty neuvoston energiatyöryhmässä syyskuusta 2021 alkaen. Puheenjohtaja on tehnyt neljä muutosehdotusta direktiiviehdotukseen neuvottelujen edistämiseksi. Viimeisin muutosehdotus annettiin 18.5.2022. Energianeuvosto kävi sen alaisuudessa neuvoteltavista 55-valmiuspaketin lainsäädäntöehdotuksista (uusiutuvan energian direktiivi (RED) ja energiatehokkuusdirektiivi (EED)) periaatekeskustelut 2.12.2021. Epävirallisessa energiaministerien kokouksessa käytiin keskustelu EED- ja RED-ehdotuksista 22.9.2021.

Direktiiviehdotusta on käsitelty Coreper I -kokouksissa 13.4.2022 ja 25.5.2022. Suomi on osallistunut energiatyöryhmän työhön aktiivisesti sekä antanut kirjallisia kommentteja ja tekstiehdotuksia neuvottelujen kaikissa vaiheissa. Puheenjohtajan tavoitteena on saavuttaa ehdotuksista neuvoston yleisnäkemyksen energianeuvostossa 27.6.2022.

Euroopan komissio antoi 18.5.2022 tiedonannon niin kutsutusta REPowerEU-suunnitelmasta (”REPowerEU Plan”) (KOM(2022) 230 lopullinen), jonka tavoitteena on katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä nopeuttaa siirtymää puhtaaseen energiaan. Suunnitelman yhteydessä annettiin lainsäädäntöehdotus (KOM(2022) 222 lopullinen) (jäljempänä myös ”REPowerEU-ehdotus”) uusiutuvan energian direktiivin muuttamiseksi, joka koskee uusiutuvan energian tavoitteen korottamista sekä lupamenettelyiden nopeuttamista ja yksinkertaistamista. Puheenjohtaja on indikoinut, että REPowerEU-suunnitelman yhteydessä annettuja ehdotuksia, jotka koskevat uusiutuvan energian direktiiviä, käsiteltäisiin vasta trilogivaiheessa, jotta neuvoston yleisnäkemyks olisi nyt mahdollista saavuttaa. Lisäksi suunnitelman yhteydessä julkaistiin komission suositus uusiutuvaa energiaa koskevien hankkeiden lupamenettelyjen nopeuttamisesta ja energian ostosopimusten helpottamisesta (C(2022) 3219 final).

Tämä U-jatkokirje sisältää valtioneuvoston kannat REPowerEU-suunnitelman yhteydessä annettuihin lainsäädäntöehdotuksiin uusiutuvan energian direktiivin osalta.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kanta on esitetty eduskunnalle 7.10.2021 toimitetussa kirjelmässä U 59/2021 vp, jota täydennetään ja täsmennetään tällä kirjeellä seuraavasti:

Tukijärjestelmät ja kaskadikäyttö

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että kaskadiperiaatetta koskeva delegoitu säädösvalta komissiolle on poistettu direktiiviehdotuksesta. Lisäksi valtioneuvosto katsoo myönteisenä, että kaskadiperiaatteen soveltaminen on vahvemmin linkitetty jäsenvaltioiden tukijärjestelmiin.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti ehdotukseen jäsenvaltioiden ilmoitusvelvollisuudesta kaikista kaskadiperiaatteen soveltamista koskevista poikkeamisista. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on osin epätasällinen, erityisesti ilmoitusvelvollisuuden soveltamislaajuuden osalta, ja näin haastavaa toteuttaa. Tämän lisäksi komission poikkeamiin liittyvä julkisen lausuman juridinen merkitys jää epäselväksi. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ilmoitusvelvollisuus voisi koskea tukijärjestelmiä siltä osin kuin niissä poiketaan kaskadiperiaatteesta.

Valtioneuvosto katsoo edelleen, että ainespuun ohjautumista polttoon tulee välttää. Alkuperäistä kantaa kaskadiperiaatteesta täydentäen, varsinaisten metsäteollisuuden tähteiden ja jätteiden lisäksi myös muut metsätalouden yhteydessä syntyvät tähteet sekä esimerkiksi metsänhoitotöiden yhteydessä kerätystä pienpuusta valmistetun metsähakkeen käyttö tulee säilyä uusiutuvana energiana.

Yhteishankkeet ja merellä tuotettava energia

Valtioneuvosto katsoo, että lähtökohtaisesti yhteishankkeiden tulisi perustua jäsenvaltioiden vapaaehtoiseen yhteistyöhön. Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä vaatimuksen yhteishankkeille, jos jäsenvaltioille jätetään riittävästi liikkumavaraa hankkeen yksityiskohtiin ja toteuttamiseen liittyen.

Järjestelmäintegraatio

Valtioneuvosto pitää sähköautojen latausinfrastruktuurin kehittämistä tärkeänä niin ajoneuvokannan uudistamisen kuin kulutusjoustomahdollisuuksien edistämiseksi ja voi kannattaa älykkään latauksen toiminnallisuuksien vaatimista uusiin ei-julkisiin latauspisteisiin. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kaksisuuntaisen latauksen toiminnallisuuksien vaatimisen osalta jäsenvaltiolle jää harkintavaltaa.

Teollisuus

Valtioneuvosto suhtautuu varauksella mahdolliseen teollisuuden RFNBO (Renewable Fuels of Non-Biological Origin, uusiutuvat sähköpolttoaineet) -tavoitteen kunnianhimon tason nostoon komission alkuperäiseen ehdotukseen nähden. Tavoitteen tason hyväksyttävyyteen vaikuttaa olennaisesti, mitä teollisuuden vedyn käytöstä tavoitteen laskennassa huomioidaan.

Liikenne

Valtioneuvosto pitää hyvänä kunnianhimoisia liikennesektorin tavoitteita sekä erillisiä alatavoitteita kehittyneille biopolttoaineille, biokaasu mukaan lukien, sekä RFNBO-polttoaineille. Kunnianhimon tasoa asetettaessa tulee kuitenkin huomioida laaja raaka-ainepohja kestävyyskriteerit täyttävälle uusiutuville polttoaineille. Uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohja tulee pitää mahdollisimman laajana, eikä kestävyyskriteerit täyttävien uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainevalikoimaa tule tarpeettomasti rajoittaa, etenkin jo tehtyjen investointien osalta.

Mahdolliseen kehittyneiden biopolttoaineiden ja RFNBO-polttoaineiden tavoitteiden yhdistämiseen valtioneuvosto suhtautuu varauksella, pitäen parempana vaihtoehtona erillisiä alatavoitteita kyseisille jakeille.

Kestävyyskriteerit

Valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotetun muutoksen siitä, että metsäbiomassaa koskeva kiellettyjen alueiden tarkastelu on viety riskiperusteisen arviointimallin sisälle. Valtioneuvosto katsoo muutoksen vähentävän hallinnollista taakkaa, mutta voivan heikentää ympäristöintegriteettiä suhteessa komission esitykseen. Ehdotetut muutokset kriteeriin koskien maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä voidaan hyväksyä, mutta kriteerin täyttämiseen listatut keinot voisivat olla selkeämmin esimerkinomaisia. Valtioneuvosto toteaa, että metsäbiomassan lisääntyvään energiakäyttöön liittyvien tunnistettujen kestävyysaasteiden ratkaiseminen tulisi huomioida toimeenpantaessa direktiiviä EU-alueella kansallisesti, jos riskiperusteisen arviointimallin käyttö kiellettyjen alueiden tarkastelussa etenee.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU-tavoitteisiin laskettava metsäenergia ei heikennä luonnon monimuotoisuutta ja varmuudella tuottaa odotetun ilmastohyödyn.

Vähähiilisen energian edistäminen

Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvan energian direktiivin ensisijainen tarkoitus tulisi jatkossakin olla uusiutuvan energian edistäminen. Valtioneuvosto kuitenkin katsoo, että myös muista vähähiilisistä energialähteistä tuotettuja RFNBO-polttoaineita voitaisiin hyväksyä osittain sellaisiin alatavoitteisiin, joissa se on tarkoituksenmukaista. Tällaisia ovat etenkin teollisuuden ja liikenteen RFNBO-tavoitteet. RFNBO-tavoitteiden tasossa tulisi huomioida mahdollisuus käyttää myös muista vähähiilisistä energialähteistä kuin uusiutuvista energialähteistä valmistettuja sähköpolttoaineita. Valtioneuvosto katsoo, ettei maakaasu olisi tässä yhteydessä vähähiilinen energialähde.

Pääasiallisesti REPowerEU-ehdotukseen liittyvät kannat:*Sitova unionin yleistavoite vuodelle 2030*

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta uusiutuvan energian tavoitteen nostamisesta. Valtioneuvosto kuitenkin korostaa, että jäsenvaltioille tulee jättää riittävästi kansallista liikkumavaraa energialähteitä sekä edistämiskeinoja koskien. Jäsenvaltiokohtaisia ohjeellisia tavoitteita mallinnettaessa tulisi huomioida päästöttömän energiantuotannon määrä sekä nykyinen uusiutuvan energian osuus. Yksityiskohtaista ja energialähdekohtaista sääntelyä tulisi välttää. Valtioneuvosto voi hyväksyä komission REPowerEU-ehdotuksessa esittämän uusiutuvan energian tavoitteen nostamisen 55-

valmiuspaketissa ehdotetusta 40 prosentista 45 prosenttiin EU:ssa vuoteen 2030 mennessä.

Lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Selkeät, laadukkaat ja kestoaltaan kohtuulliset hallinnolliset menettelyt ovat olennainen tekijä vihreän siirtymän edistämässä. Uusiutuvan energian hankkeiden lupa- ja muut hallinnolliset menettelyt perustuvat pitkälti kansalliseen lainsäädäntöön ja vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Vaikka komission ehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia, jäsenvaltioille tulisi myös jatkossa jättää riittävästi liikkumavaraa menettelyjen kehittämiseen ja nopeuttamiseen, jotta kansallinen sääntely ja alueiden erityispiirteet voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon.

Valtioneuvosto katsoo, että eri viranomaisten roolit ja asiantuntemus ovat tärkeitä menettelyiden asianmukaisessa ja sujuvassa toteutumisessa. Hakijoita ja toiminnanharjoittajia tulisi määräaikojen asettamisen sijaan ohjata toteuttamaan riittävän laadukkaat lupahakemukset ja YVA-menettelyn asiakirjat. Ehdotuksen määräajat rajoittaisivat myös toiminnanharjoittajien vapautta, koska ne määrittäisivät tiukat aikarajat muun muassa ympäristövaikutusten arviointien valmistelulle. Myös osallistumisoikeudet tulee turvata uusiutuvan energian hankkeiden menettelyissä.

Valtioneuvosto suhtautuu erittäin varauksellisesti ympäristöarviointien sisällyttämiseen lupamenettelyiden määritelmään [ehdotuksen 16 artiklan 1 kohdan mukaisella tavalla]. Samoin luonto- ja ympäristöarvot tulisi jatkossakin huomioida uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupa- ja muissa hallinnollisissa menettelyissä asianmukaisesti. Valtioneuvosto suhtautuu erittäin kriittisesti ehdotuksen [16 d artiklan] erittäin tärkeää yleistä etua koskevaan säännökseen, koska se voisi johtaa valtioneuvoston toimivallan kaventumiseen sen arvioinnissa, olisiko Natura 2000 -alueeseen merkittävästi haitallisesti vaikuttava hanke toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä. Artikla myös tarkoittaisi, että uusiutuvan energian hankkeet syrjäyttäisivät lintu- ja luontodirektiiveihin perustuvan lajisuojelun säännökset riippumatta hankkeen todellisesta yhteiskunnallisesta merkityksestä. Tämä olisi ristiriidassa luontokadon hillitsemistavoitteen kanssa.

Tarve ympäristöarvojen EU-säännöksiä tiukempaan kansalliseen suojeluun ja edellytykset poikkeuksille vaihtelevat tapauskohtaisesti ja jäsenvaltioiden välillä. Valtioneuvosto ei näe tarkoituksenmukaiseksi muuttaa nykyistä kansallista suunnittelujärjestelmää siten, että valtio määrittäisi uusiutuvan energian tuotantotavoitteen saavuttamiseksi ehdotuksen mukaisia erityisen hyvin uusiutuvan energian kehittämiseen soveltuvia alueita (uusiutuvan energian ydinkehittämisaueet). Tällaisten alueiden määrittely tulisi olla jäsenvaltioille vapaaehtoista. Valtioneuvosto voi hyväksyä velvoitteen uusiutuvan energian ydinkehittämisaueiden määrittelystä, jos niiden toteuttaminen sisältää riittävästi kansallista liikkumavaraa eikä edellytä merkittäviä muutoksia kansalliseen suunnittelujärjestelmään. Myös maanpuolustuksen ja aluevalvonnan tarpeiden huomioiminen on tärkeää.

Ympäristöllisiä menettelyitä koskevaa EU-sääntelyä kehitettäessä tulisi huolehtia EU-oikeudellisen järjestelmän toimivuudesta siten, että eri direktiivien välille ei synny niiden soveltamista ja toiminnanharjoittajan oikeusturvaa heikentäviä ristiriitatilanteita. Valtioneuvosto suhtautuu jo periaatteellisella tasolla kriittisesti menettelyyn, jossa yhdellä säädösehdotuksella muutettaisiin muiden direktiivien soveltamisalaa tekemättä vastaavia muutoksia kyseisiin direktiiveihin ja arvioimatta vaikutuksia näiden muiden direktiivien systematiikkaan ja toimivuuteen. Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvan

energian hankkeiden menettelyjen vauhdittaminen pystyttäisiin hoitamaan parhaiten kansallisesti.

Vaikka uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden kartoittamisen tulisi olla jäsenvaltioille vapaaehtoista, valtioneuvosto pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena, että jäsenvaltioiden uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden osoittamista koskevassa suunnitelmassa priorisoitaisiin jo valmiiksi rakennettuja alueita. Näiden alueiden määrittelyssä tulisi kuitenkin huomioida alueen alkuperäinen käyttötarkoitus. Esimerkiksi liikenteen infrastruktuuria koskevien alueiden ja parkkialueiden ensisijaisen tarkoitus, liikennekäyttö, ei saisi vaarantua. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että kyseisten termien merkityksiä tulisi selventää.

Pääasiallinen sisältö

Komission direktiiviehdotuksen pääasiallinen sisältö on kuvattu valtioneuvoston kirjelmässä 59/2021 vp. Seuraavassa annetaan lisätietoja neuvottelutilanteesta sekä ehdotuksen käsittelyn kuluessa saatuja lisätietoja ehdotuksista erityisesti liittyen tässä jatkokirjeessä täsmennettyihin Suomen kantoihin sekä keskeisistä neuvottelukysymyksistä.

Tukijärjestelmät ja kaskadikäyttö

Merkittävimmät muutokset tukijärjestelmien ja kaskadiperiaatteen osalta neuvoston työryhmäkäsittelyssä liittyvät komissiolle ehdotetun delegoidun säädösvallan poistamiseen ja kaskadiperiaatteesta poikkeamista koskevien ehtojen sisällyttämiseen direktiivitekstiin. Kaskadiperiaatteella tarkoitetaan materiaalien resurssitehokasta käyttöä siten, että metsäbiomassaa käytetään ensi sijassa tuotteisiin ja materiaaleihin energiakäytön sijasta. Lisäksi kaskadiperiaatteen soveltamista tukijärjestelmissä on tarkennettu muun muassa sisällyttämällä direktiiviehdotukseen raaka-aineiden käytön ensisijaisuusjärjestys. Jäsenvaltioiden bioenergiaa koskevat tukijärjestelmät tulisi suunnitella siten, että ne välttävät kannustamasta kestäättömiä bioenergiaketjuja ja kilpailun vääristymistä raaka-ainesektorin kanssa.

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voivat poiketa kaskadiperiaatteesta silloin kun paikallinen teollisuus ei määrällisesti tai teknisesti pysty käyttämään metsäbiomassaa korkeamman taloudellisen ja ympäristön lisäarvon tuotteissa kuin energiaksi, raaka-aineista, jotka ovat peräisin: a) metsänhoitotoimenpiteistä, joiden tavoitteena on varmistaa ensiharvennushakkuut tai metsäpalojen torjunta korkean paloriskin alueilla kansallisen lainsäädännön mukaisesti, b) dokumentoitujen metsätuhojen jälkeen toteuttavista hakkuista ja c) sellaisten metsien korjuusta, joiden ominaisuudet eivät sovellu paikallisiin jalostuslaitoksiin.

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotukseen on myös lisätty jäsenvaltioille velvollisuus ilmoittaa komissiolle aina, kun kaskadiperiaatteesta poiketaan. Ilmoituksessa tulee olla perustelut poikkeamiselle ja maantieteellinen mittakaava, johon poikkeusta sovelletaan. Komissio julkaisee ilmoitukset ja se voi antaa niistä julkisen lausuman.

Yhteishankkeet ja merellä tuotettava energia

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa vaatimusta yhteishankkeesta on lievennetty ja jäsenvaltioiden tulisi pyrkiä sopimaan vähintään yhdestä yhteishankkeesta 31.12.2025 mennessä.

Merellä tuotettavan energian suunnittelua koskevan jäsenvaltioiden välisen yhteistyön osalta neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa on muokattu vaatimuksia vastaamaan TEN-E –asetuksen muotoiluja.

Lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksen mukaan uusiutuvaa energiaa hyödyntävien hankkeiden ja niihin liittyvien verkkoinfrastruktuurien tulisi katsoa olevan yleisen edun mukaisia hankkeita ja palvelevan yleistä turvallisuutta, kuitenkin noudattaen EU:n ympäristönsuojelua koskevaa sääntelyä ja sen toimeenpanemiseksi annettua kansallista lainsäädäntöä.

Uusiutuva energia rakennuksissa

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotukseen on sisällytetty mahdollisuus täyttää jäsenvaltioiden asettamaa ohjeellista tavoitetta uusiutuvan energian osuudelle rakennuksissa osittain hukkalämmöllä ja -kylmällä. Sääntelyä on kohdistettu koskemaan uusia ja perusteellisesti korjattavia rakennuksia.

Alkuperätakuut

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa on palattu tällä hetkellä voimassa olevan uusiutuvan energian direktiivin muotoiluihin niin, että jäsenvaltio voisi valita olla myöntämättä alkuperätakuita taloudellista tukea saaneelle tuotannolle.

Järjestelmäintegraatio

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa on täsmennetty, että ei-julkisessa käytössä olevia sähkön latauspisteitä koskevia vaatimuksia sovellettaisiin vain uusiin ja korvattaviin latauspisteisiin.

Teollisuus

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa ehdotetaan, että teollisuuden ohjeellista uusiutuvan energian lisäystavoitetta olisi mahdollista täyttää osittain hukkalämmöllä ja –kylmällä. Teollisuuden RFNBO-tavoite olisi 40 prosenttia vuodelle 2030 ja 50 prosenttia vuodelle 2035.

Komission voimassa olevan uusiutuvan energian nojalla julkaisema julkaisema luonnos RFNBO-polttoaineiden uusiutuvuuden kriteerit asettavasta delegoidusta säädöksestä on luonteeltaan rajoittava niin polttoaineiden tuotantoon käytettävän sähkön alkuperän kuin sähkön- ja polttoaineentuotannon ajallisen täsmäytyksenkin osalta. Rajoittavilla säännöillä on suuri merkitys tavoitteiden saavuttamiseen.

Lämmitys ja jäähdytys

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa lämmitys- ja jäähdytysalan uusiutuvan energian lisäystavoitetta laskettaisiin 0,8 prosenttiin vuosille 2021-2025. Kaukolämmitystä ja –jäähdytystä koskevan artiklan toimeenpanoa koskevia poikkeuksia on ehdotettu muutettavaksi takaisin tällä hetkellä voimassa olevan uusiutuvan energian direktiivin mukaisiksi.

Liikenne

Jäsenvaltioiden keinovalikoimaa kasvihuonekaasuintensiteetin vähentämisvelvoitteen osoittamiseen on laajennettu. Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksen mukaan vähentämisvelvoitteen saavuttamisessa jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä, jotka kohdistuvat määriin, energiasisältöön tai kasvihuonekaasupäästöihin, edellyttäen että 13 prosentin kasvihuonekaasuintensiteetin vähentämisvelvoitteen saavuttaminen osoitetaan. Lisäksi jäsenvaltiot voivat erotella energiankantajia toisistaan velvoitetta asettaessa.

RFNBO-polttoaineiden vähimmäisvelvoitetta on neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa laskettu 2,6 prosentista 2,2 prosenttiin. Kehittyneiden biopolttoaineiden ja biokaasun vähimmäisosuusvelvoitteisiin ei ole neuvoston toimesta esitetty muutoksia. Neuvoston työryhmässä on keskusteltu myös kehittyneiden biopolttoaineiden ja RFNBO-polttoaineiden tavoitteiden yhdistämisestä.

Komission ehdotukseen, jonka mukaan biopolttoaineiden ja biomassapolttoaineiden raaka-aineina käytettäville jätteille ja tähteille, joita ei ole lueteltu direktiivin liitteessä IX ja jotka sopivat käytettäväksi ruoka- ja rehuketjussa, tulisi kohdistaa mm. viljelyn ja keräilyn päästöjä lähimmän verrokkituotteen mukaisesti, on tehty lukuisia muutoksia. Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksen mukaan kriteeri koskee biopolttoaineiden ja bionesteiden tähteitä, jotka syntyvät ruoka- ja rehukasvien käsittelyssä. Näitä edellä mainittuja tähteitä tulee jatkossa kohdella sivutuotteina. Käytännössä tämä tarkoittaa, että edellä mainituille raaka-aineille tulee kohdistaa alkutuotannon päästöjä, kuten esim. viljelyn ja keräilyn päästöjä.

Kestävyyskriteerit

Neuvoston puheenjohtajan muutosehdotuksessa kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävien laitosten kokonaislämpötehoraja alennetaan 20 MW:sta 10 MW:iin. Komission direktiiviehdotuksessa raja alennettiin 5 MW:iin. Kaasumaisten biomassapolttoaineiden lämpötehorajoihin ei ole esitetty muutoksia komission ehdotukseen nähden.

Toisena keskeisenä muutoksena on tiettyjä kiellettyjä alueita koskevien alkuperäkriteereiden sisällyttäminen riskiperusteiseen lähestymistapaan. Toisin sanoen jäsenvaltioilla tulee olla voimassa kansallisia lakeja tai kansallista tasoa alemman tason lakeja, joilla varmistetaan, että metsäbiomassa ei tule niin sanotuilta kielletyiltä alueilta. Kielletyt alueet liittyvät biologisesti erittäin monimuotoisiin alueisiin, kiellettyyn maankäytön muutokseen ja turvemaiden kuivattamiseen.

Puheenjohtaja on myös tarkentanut komission esitystä maaperän laatuun ja biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvien negatiivisten vaikutusten minimointia hakkuiden yhteydessä koskevaa riskiperusteisen tarkastelun alakohtaa. Alakohtaan on sisällytetty viittaus kestävänsä metsätalouden periaatteisiin.

Biomassapolttoaineita käyttävien sähkön, lämmön ja jäädytyksen tuotantolaitosten kasvihuonekaasupäästöjen vähenemävaatimukseen on tehty lukuisia muutoksia. Muutokset ovat tehneet vähenemävaatimuksesta monimutkaisen kokonaisuuden ja ne voivat mahdollisesti johtaa toimeenpanovaiheessa tulkintavaikeuksiin. Biomassapolttoaineita hyödyntäville laitokselle on säädetty neuvoston puheenjohtajan ehdotuksessa viisi erilaista khk-vähentämisvaatimusta, joiden soveltamiseen vaikuttaa laitoksen koko ja käynnistymisajankohta. Lisäksi kasvihuonekaasupäästöjen vähenemävaatimuksissa on pyritty asettamaan jo käynnissä oleville laitoksille

siirtymäaikoja, joiden päättyessä laitosten on saavutettava asetetut kasvihuonekaasupäästöjen vähenemävaatimukset. Esimerkiksi yli 10 MW laitos, joka on aloittanut toimintansa ennen 31.12.2020, kasvihuonekaasupäästöjen vähenemävaatimus on 80 %, kun laitos on ollut käynnissä 15 vuotta, alkaen aikaisintaan kuitenkin 1.1.2025 ja viimeistään 31.12.2029.

REPowerEU-ehdotuksen pääasiallinen sisältö:

Sitova unionin yleistavoite vuodelle 2030

REPowerEU-ehdotuksessa komissio ehdottaa uusiutuvan energian direktiivin avaamista siten, että uusiutuvan energian tavoite nousee 55-valmiuspaketissa ehdotetusta 40 prosentista 45 prosenttiin EU:ssa vuoteen 2030 mennessä.

Lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Komission REPowerEU-ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden tulisi kartoittaa riittävä määrä alueita uusiutuvan energian tuotannolle kansallisiin tavoitteisiin pääsemiseksi sekä määritellä uusiutuvan energian tuotannolle soveltuvia alueita (uusiutuvan energian ydinkehittämisalueet), joille perustettavien tuotantolaitosten lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt olisivat muita alueita yksinkertaisempia. SOVA-direktiivin (2001/42/EY) mukainen ympäristövaikutusten arviointi sekä tarvittaessa luontodirektiivin (1992/43/ETY) mukainen Natura-vaikutusten arviointi tulee tehdä ennen go to -alueiden osoittamista koskevan suunnitelman hyväksymistä. Komission lainsäädäntöehdotuksen mukaan uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden osoittamista koskevassa kansallisessa suunnitelmassa tulisi priorisoida keinotekoisia ja rakennettuja pintoja.

REPowerEU-ehdotus sisältää muutoksia uusiutuvan energian direktiivin lupamenettelyjen keston. Uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden kokonaiskestoja koskevaa sääntelyä on ehdotettu tiukennettavaksi huomattavasti. Ehdotus sisältää myös tarkennuksen lupamenettelyn määritelmään. Tarkennuksen mukaan lupamenettely kattaisi tarpeellisten lupamenettelyjen ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyjen lisäksi myös vaadittavat ympäristöarvioinnit. Ympäristöarvioinneilla voidaan olettaa tarkoitettavan ainakin ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Ehdotuksessa asetettavat määräajat koskisivat näin ollen myös siinä tarkoitettuja ympäristöarviointeja. Määräajan ulottaminen ympäristövaikutusten arviointiin vaikuttaisi myös toiminnanharjoittajiin, sillä määräajan kautta arviointiasiakirjojen ja lupahakemusten valmistelu aika supistuisi.

Uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden osalta lupamenettelyjen tulisi olla yksinkertaisempia ja nopeampia kuin muilla alueilla. Ehdotus sisältää oman määräajan aurinkoenergian asentamisen lupamenettelyille silloin, kun asentaminen tapahtuu keinotekoisille rakenteille. Lisäksi jäsenvaltioiden tulisi katsoa uusiutuvan energian tuotantohankkeiden sekä niihin liittyvien verkkoliityntöjen ja energian varastoinnin olevan yleisen edun mukaisia sekä palvelevan yleistä turvallisuutta, kunnes ilmastoneutraalisuus on saavutettu. Jäsenvaltioiden tulisi myös ehdotuksen mukaan edistää uusien uusiutuvan energian teknologioiden testaamista kokeiluhankkeissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Direktiiviehdotuksen (KOM(2021) 557 lopullinen) pääasiallisena oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 194 artiklan 2 kohta

(energia). Polttoaineiden laatua koskevan direktiivin 98/70/EY koskevan muutosehdotuksen oikeusperusta on puolestaan SEUT:n 114 artikla (sisämarkkinat). REPowerEU-ehdotus (KOM(2022) 222 lopullinen) perustuu edellä mainittuun SEUT:n 194 artiklan 2 kohtaan ja 192 artiklan 1 kohtaan (ympäristö). Ehdotus käsitellään SEUT 294 artiklan mukaisessa tavallisessa lainsäätämisyksityksessä, ja neuvoston hyväksymisestä päätetään määränemmistöllä. Valtioneuvosto pitää komission ehdottamia oikeusperustoja asianmukaisina.

Valtioneuvosto pitää edelleen komission ehdotuksia pääosin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisina. Valtioneuvosto pitää komission REPowerEU-ehdotusta kuitenkin suhteellisuusperiaatteen kannalta osin ongelmallisena jäsenvaltioiden ympäristöä koskevien lupajärjestelmien ja muiden hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamiseen tähtäävien varsin yksityiskohtaisten ja uudentyyppisten säännösten osalta.

Valtioneuvosto kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että komission direktiiviehdotus on metsäbiomassan osalta edelleen tarpeettoman yksityiskohtainen vaikkakin jäsenvaltioiden kansallisia erityispiirteitä on pyritty ottamaan huomioon. Liikenteen puolella direktiiviehdotukseen on lisätty kansallista liikkumavaraa etenkin päätettäessä, millä keinoilla kasvihuonekaasuintensiteetin vähentämisvelvoite voidaan kansallisesti osoittaa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa neuvotteluja johtaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE). Uusiutuvan energian direktiivin raportoija on Markus Pieper (EPP, DE).

ITRE-valiokunnan mietintöluonnos on julkaistu 14.2.2022. Euroopan parlamentin teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) äänestää neuvottelukannasta todennäköisesti heinäkuussa. Euroopan parlamentin täysistunnon äänestys on todennäköisesti syys-lokakuussa. Keskeistä mietintöluonnoksen sisältöä on kuvattu alla.

Yhteishankkeet ja merellä tuotettava energia

Mietintöluonnoksessa ehdotetaan vaatimusta vähintään kahdesta tai kolmesta yhteishankkeesta sopimisesta 31.12.2025 mennessä. Yhteishankkeiden vähimmäismäärä riippuisi jäsenvaltion sähkön kulutuksen vuosittaisesta määrästä.

Lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Mietintöluonnoksen mukaan direktiiviä tulisi muuttaa siten, että uusiutuvaa energiaa hyödyntäviin hankkeisiin ja niihin liittyvään verkkoinfrastruktuuriin tulisi soveltaa EU:n ympäristölainsäädäntöä niin, että lajien suojelu viittaa koko populaatioon eikä yksittäisiin yksilöihin.

PPA-sopimukset

Mietintöluonnoksessa ehdotetaan PPA-sopimuksia (Power Purchase Agreement) koskevan sääntelyn laajentamista koskemaan myös muusta uusiutuvasta energiasta kuin sähköstä tehtäviä ostosopimuksia sekä vähähiilistä vetyä koskevia pitkäaikaisia ostosopimuksia.

Alkuperätakuut

Mietintöluonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi vaatimus alkuperätakuiden myöntämisestä vähähiiliselle vedylle sekä alkuperätakuujärjestelmää täydentäviä järjestelmiä, joissa tuotannon ja kulutuksen ajankohdan ja sijainnin yhteensovittaminen olisi tarkempaa.

Teollisuus

Mietintöluonnoksessa ehdotetaan vähähiilisen vedyn sisällyttämistä teollisuuden uusiutuvan energian lisäystavoitteeseen sekä RFNBO-tavoitteeseen. Mietintöluonnoksen mukaiset tavoitteet ovat 40 prosenttia vuodelle 2030 ja 70 prosenttia vuodelle 2035.

Vähähiilisen energian edistäminen

Euroopan parlamentin ITRE-valiokunnan mietintöluonnoksessa esitetään vähähiilistä energiaa sisällytettäväksi useisiin direktiiviehdotuksen kohtiin, esimerkiksi teollisuuden ja liikenteen alatavoitteisiin sekä alkuperätakuujärjestelmään. Jäsenvaltiot voivat nykyisen uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti ottaa huomioon kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet liikenteen alatavoitteessa.

Kansallinen valmistelu

U-jatkokirje on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla yhteistyössä ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa.

U-jatkokirjeluonnos käsiteltiin energia- ja EURatom (EU21) –jaoston kirjallisessa menettelyssä 3.6.2022, ympäristöjaoston kirjallisessa menettelyssä 3.6.2022 sekä EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä 9.-10.6.2022.

Eduskuntakäsittely

U-kirjelmään 59/2021 vp on eduskunnan valiokunnista annettu lausunnot YmVL 22/2021 vp, TaVL 40/2021 vp, LiVL 28/2021 vp, MmVL 31/2021 vp, MmVL 23/2021 vp, PuVL 9/2021 vp, SuVL 5/2021 vp ja E 97/2021 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat luonnon- ja ympäristönsuojelua (10 kohta) ja elinkeinotoimintaa (22 kohta). Ehdotuksen katsotaan siten kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ehdotuksella voidaan tunnistaa olevan laajoja vaikutuksia kansallista ympäristölupamenettelyä, alueiden käytön suunnittelua sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevaan lainsäädäntöön. Erityisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sisällyttäminen lupamenettelyn määritelmään ja siten menettelyille asetettuihin määräaikoihin tarkoittaisi merkittävää muutosta Suomen kansalliseen järjestelmään, ja edellyttäisi muutoksia lainsäädäntöön ja vaikutustenarvioinnin käytäntöihin. Ehdotuksesta jää jossain määrin epäselväksi, sisältyisikö myös kaavoitus lupamenettelyiden määritelmään. Mikäli sisältyisi, olisi se ongelmallista kuntien itsehallinnon sekä kuntalaisten osallistumisoikeuksien näkökulmasta. Erityisten, vain tietyille hankkeille osoitettujen alueiden määrittäminen, joille sijoitettujen hankkeiden ei

tarvitsisi noudattaa luvanvaraisiin toimintoihin liittyviä edellytyksiä esimerkiksi ympäristövaikutusten kannalta, tarkoittaisi merkittävää muutosta myös kansalliseen vakiintuneeseen ympäristön- ja luonnonsuojelua koskevaan järjestelmään. Suomessa kunnat vastaavat alueidensa kaavoituksesta ja rakennuslupamenettelyistä. Uusiutuvan energian hankkeiden määrittäminen kaavoitus- ja rakennuslupaprosesseissa ylivoimaisen yleisen edun mukaisiksi vaatisi lainsäädäntöön sellaisia merkittäviä muutoksia, jotka olisivat haasteellisia kuntien itsenäisen toimivallan, ympäristövaikutusten huomioimisen sekä osallisten ja maanomistajien näkökulmasta. Ehdotukset saattaisivat myös vähentää uusiutuvan energian kuten tuulivoiman yleistä hyväksyttävyyttä.

Ehdotuksessa on lisäksi mukana eräitä kansalliselle ympäristölupamenettelylle uusia käsittelyvaiheita kuten hakemusten ennakkollinen hyväksyminen (validation) sekä hakemusten tarkastaminen (screening of application). Näiden kohtien merkitys ja vaikutukset vaatisivat vielä selventämistä.

Taloudelliset vaikutukset

Komissio ei ole tehnyt uusia vaikutustenarviointeja uusiutuvan energian tavoitteen kiristämiseen tai uusiin lupamenettelyitä koskeviin ehdotuksiin liittyen. Siten myöskään uusia jäsenmaakohtaisia arviointeja ei ole tehty.

Uusiutuvan energian yleistavoitteen korottamisesta voi aiheutua budjettivaikutuksia Suomessa. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Hallitusohjelman tavoitteet edellyttävät uusiutuvan energian käytön nopeaa ja merkittävää lisääntymistä ja siten REPowerEU-ehdotuksen korotettu uusiutuvan energian 45 prosentin tavoite ei todennäköisesti edellytä merkittäviä lisätoimia uusiutuvan energian lisäämisen osalta hallitusohjelman edellyttämien toimenpiteiden lisäksi. Jäsenmaakohtaisten indikaatiivisten osuuskien puuttuessa, Suomen uusiutuvan energian osuuteen liittyy kuitenkin epävarmuutta.

Kiristytävä uusiutuvan energian tavoite lisää kysyntää uusiutuvan energian ratkaisuille ja voisi siten merkittävästi edistää suomalaisten puhtaisiin teknologioihin keskittyneiden yritysten tuotteiden ja palveluiden kysyntää ja siten myös vientiä. Komissio on REPowerEU-suunnitelman yhteydessä arvioinut, että uusi uusiutuvan energian tavoite edellyttäisi vuonna 2030 noin 1 236 gigawatin uusiutuvan energian kapasiteettia aikaisempaan 1 067 gigawattiin nähden. Kokonaisuudessaan komissio on arvioinut investointitarpeen olevan noin 210 miljardia euroa vuonna 2021 esitetyn valmiuspaketin lisäksi. Tästä suuri osa liittyy uusiutuvan energian investointeihin.

Puheenjohtajan esittämät muutokset erityisesti kaskadikäytön osalta saattavat lisätä hallinnollista rasitetta. Lisäksi biopolttoaineiden raaka-aineisiin liittyvät laskentasaännöt ja rajaukset voivat kaventaa EU:ssa ja Suomessa käytettävien biopolttoaineiden määrää nostamalla liikennepolttoaineiden hintaa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

On vielä epävarmaa, missä vaiheessa REPowerEU-ehdotus tullaan liittämään neuvoston käsittelyyn. Tämä voi tapahtua vasta trilogivaiheessa, jolloin yleisnäkemys kesäkuun energianeuvostossa muodostettaisiin ottamatta huomioon uusinta komission muutosehdotusta.

Valtioneuvoston kirjelmän U 59/2021 vp käsittely on eduskunnassa yhdistetty asiaan E 97/2021 vp ”55-valmiuspaketti tiedonanto – Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta”.

Komissio julkaisi REPowerEU-suunnitelman yhteydessä 18.5.2022 komission suosituksen uusiutuvaa energiaa koskevien hankkeiden lupamenettelyjen nopeuttamisesta ja energian ostosopimusten helpottamisesta.

Asiakirjat

KOM(2021) 557 lopullinen

KOM(2022) 222 lopullinen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Outi Vilén, TEM, outi.vilen@gov.fi, +358 50 475 7725

Harri Haavisto, TEM, harri.haavisto@gov.fi; +358 50 337 9827

Nicoleta Kaitazis, TEM, nicoleta.kaitazis@gov.fi; +358 50 434 5386

Johanna Korpi, YM, johanna.korpi@gov.fi; +358 50 550 9483

EUTORI-tunnus

EU/2021/0798

Liitteet

Viite

Asiasanat	energia, uusiutuvat energianlähteet, 55-valmiuspaketti
Hoitaa	TEM, UM, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, TULLI, VM, VNK, VTV
